

Heyns' Beroep Op De Schrift

NU we de bewijsvoering van prof. Heyns eenigszins hebben beoordeeld, verwondert het ons niet, dat we bij hem veel meer teksten vinden, die bewijzen moeten, dat de Heilige Schrift een algemeen welgemeend aanbod van genade en zaligheid leert, dan bij iemand anders. Als zulke termen als “verkondigen,” “schenken,” “vergeven,” etc., hetzelfde moeten betekenen als “aanbod,” dan is de Schrift van het algemeen aanbod eenvoudig vol. Dat deze wijze van redeneering echter geen steek houdt in het licht der Schrift en van onze Belijdenis, is ons de vorige maal wel duidelijk geworden. Toch willen we ook nog in het bijzonder onze aandacht wijden aan sommige van de meest belangrijke Schriftuurplaatsen, waarop Heyns zich beroept, om ook zelfs den schijn des kwaads te voorkomen, dat we de teksten, die Heyns ons voorhoudt maar stilzwijgend meenen voorbij te gaan. Ook al is het, dat prof. Heyns van zijn kant er wel voor zorgt, dat hij de vele Schriftuurplaatsen, waarop wij keer op keer de aandacht hebben gevestigd, om te bewijzen, dat de Schrift juist het tegenovergestelde van een algemeen aanbod duidelijk leert, met geen vinger

aanroert en ook nooit verklaren kan, wij zullen onzerzijds die taktiek niet volgen ten opzichte van de teksten door hem aangevoerd. Alleen maar neme hij het ons niet kwalijk, indien we nu juist niet elken tekst door hem genoemd behandelen. Vele er van hebben we reeds herhaaldelijk besproken, zooals in "Genade Geen Aanbod" en "De Drie Scheuren." We kunnen dus volstaan met daarnaar te verwijzen. Bovendien komen de teksten, die Heyns voor zijn doel aanhaalt, eigenlijk altijd op hetzelfde neer. In zijne verklaring en toepassing er van op het stuk van het algemeen aanbod maakt de professor ook altijd dezelfde fout. Zoodat het wel genoeg mag worden geacht, als we op sommige van de voornaamste teksten de aandacht hier vestigen.

En dan vestigen we de aandacht er allereerst op, dat prof. Heyns eigenlijk twee "loci classici," twee standaard-teksten heeft gevonden, waarnaar hij geheel de Schrift, althans op twee elementen van zijn voorstelling, wil verklaren. In betrekking tot het eerste element in zijne redeneering, dat bewezen dient te worden, wijst de professor op Jes. 45:22. Laat hem ons echter zelf zeggen, wat hij daarmee wil; hij schrijft als volgt:

"In betrekking tot het voorafgaande omtrent het Evangelie als algemeen, welmeenend aanbod van genade is er tweeërlei dat met uitspraken der Heilige Schrift gestaafd had moeten worden, maar waarvoor zulk bewijs nog niet geleverd is.

“Vooreerst, dat beperking tot de uitverkorenen op de wijze zooals dat op grond van Gods Woord zelf geschieden moet bij teksten als I Cor. 15:22, niet geschieden mag bij Evangelie noodgingen als Jes. 55:1 en Matth. 11:28-30, niet alleen omdat daarvoor in Gods Woord geen grond is, maar omdat het Gods Woord met zichzelf in strijd brengt.

“Bewijs daarvoor is te vinden in de Evangelie noodiging, in het aanbod van genade van Jes. 45:22, ‘Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer.’” Hier komt in woorden die voor geen tweeërlei uitlegging vatbaar zijn, de noodiging om tot God te komen en door Hem, die dat alleen doen kan, behouden te worden, tot *alle menschen* tot de verste grenzen van de bewoonde wereld toe, geheel in overeenstemming met de opdracht des Heilands, om het Evangelie aan *alle creaturen* te prediken.

“Meer bewijs is voor wie erkent dat de Schrift verklaard moet worden in overeenstemming met zichzelf, niet noodig. Een Evangelie noodiging, een aanbod van genade en zaligheid, zoo onmiskkenbaar en onbetwistbaar tot alle menschen wie of wat zij ook zijn mogen, als een persoonlijke boodschap voor hen en aan hen, beslist voor de opvatting die we moeten hebben van alle andere, want geen andere kan daarmee in strijd zijn. Jes. 45:22 stelt beperking van andere Evangelie noodgingen tot de uitverkorenen of tot de geestelijk behoedanigden, in elk geval tot de weinigen met uitsluiting van de velen, ten toon als Schriftverdraaiing

met behulp van eigenwillige inlegkunde. Bovendien zal dit bevestigd worden door het Schriftbewijs waarop wij ons kunnen beroepen voor het andere.”

Nu neme Heyns het ons niet kwalijk, als we onze verwondering hier uitspreken over de methode, die hij hier verdedigt. We hebben onszelfen afgevraagd, of onze geachte opponent, die zoo vinnig de rationalistische methode van Schriftverklaring kan aanvallen, die de duivel noemt als de opperste leermeester van de methode, die de Schrift wil verklaren in het licht van de *vele* teksten, die *duidelijk* de predestinatie leeren (en het is ook heelemaal geen kwestie, *wie* de professor op het oog heeft, als hij zoo schrijft), nu toch zelf niet de rationalistische verklaring op de spits drijft, als hij in het licht van één enkele tekst zelfs de mogelijkheid acht buitengesloten, dat andere teksten zouden mogen worden verklaard in beperkenden zin. Maar we hebben al meer opgemerkt, dat, met al zijn vinnige taal en zware oordeelvellingen en beschuldigingen, Heyns zelf juist de dingen doet, waarvan hij anderen beschuldigt. Maar bovendien is dit toch wat al te naief! Eén enkele tekst zou genoegzaam kunnen worden geacht voor de stelling, dat de Schrift nergens in beperkenden zin mag worden verstaan? Dat is zeker nog nimmer de methode van Gereformeerde mensen geweest.

Daar komt nog bij, dat Jes. 45:22 zeker in het geheel niet kan dienen tot het doel, dat Heyns zich er mee voorstelt. Indien de professor zich de moeite had willen getroosten, om den tekst nauwkeurig te onder-

zoeken, vooral ook in het licht van het verband, hij zou zich er zeker niet op hebben beroepen als een standaard-tekst voor zijne voorstelling. In de eerste plaats toch hebben we hier geen aanbod, maar een roeping en een belofte, die geheel door den inhoud der roeping wordt beperkt. "Wendt u naar Mij toe," dat is de roeping. Dat is heel anders dan een aanbod. En let er nu wel op, dat het God is, de Heere van hemel en aarde, Die de hemelen gemaakt en de aarde geformeerd heeft en bevestigd, Die de Heere is en niemand meer en er is geen God behalve Hem, vs. 18, 21, Die hier roept. En als Hij roept, dan heeft geen schepsel meer het recht, om die roeping te verwaarloozen, in den wind te slaan, te verachten, te doen alsof Hij niet roept. Het schepsel moet antwoorden. Het moet zeggen: ja en neen. Want God is GOD. En de afgoden zijn geen god. "Wendt u naar Mij toe" wil zeggen: "keer u af van de afgoden, verlaat hen en buig u voor Mij neder in de erkentenis, dat Ik alleen God ben en niemand meer." En dan zegt het schepsel: "ja, Heere, Gij zijt alleen God" en "neen, afgod, gij zijt geen God"; of het zegt: "neen, Heere, U erken ik nimmer" en: "ja, afgod, gij zijt mijn God." En in beide gevallen is God gerechtvaardigd, als Hij oordeelt. Hij oordeelt over den eerste: wordt behouden; over den tweede: wees vervloekt! We hebben dus in den tekst in het geheel geen aanbod. *Juist omdat God GOD is, kan Hij nooit iets aanbieden.* Aanbieden is geen goddelijk werk. Wie zegt, dat God iets aanbiedt, kent God niet, verlaagt God tot een afgod! Wat we in den tekst wel

hebben is: roeping en belofte. De tekst is van inhoud door en door particulier. Leerstellig uitgedrukt wil de tekst zeggen: "Wie zich naar Mij toe wendt, wordt behouden, want Ik ben God en niemand meer!" Maar ik wil nog verder gaan. Ik wil ook ontkennen, dat het *algemeen* element, dat Heyns in den tekst meent te vinden, alsof hier behoudenis zou worden aangeboden of beloofd aan alle menschen, hoofd voor hoofd en ziel voor ziel, geheel en al juist wordt gemist. Heyns wil van den tekst aanbod maken, en van "alle einden der aarde" alle menschen. En in beide gevallen doet hij aan de Schrift geweld aan. Niet alleen beteekenen de woorden "alle einden der aarde" zeker niet *alle menschen*, maar ook kunnen ze dat in het licht van het verband onmogelijk beteekenen. Let er toch op, dat het volgende verband ook zeer duidelijk leert, dat God niet slechts alle einden der aarde roept, maar dat alle einden der aarde ook werkelijk komen en behouden worden. Want immers gaat het hoofdstuk onmiddellijk aldus voort: "Ik heb gezworen bij Mijzelven; er is een woord der gerechtigheid uit Mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeeren, dat Mij alle knie zal gebogen worden en alle tong Mij zal zweren." En dat dit bedoeld is in zaligmakenden zin, blijkt duidelijk uit het onmiddellijk daarop volgende vers (24): "Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk in den Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen." De einden der aarde komen dus ook. Zij wenden zich van oost en west en noord en zuid tot den Heere. En zij worden ook behouden. Zijn dat nu alle menschen? Welneen,

want in vs. 24 lezen we ten slotte: "maar zij zullen beschaamd worden, allen, die tegen Hem ontstoken zijn." En als ge dan ten slotte vraagt: maar wie zijn dan deze einden der aarde, die zich tot den Heere wend en behouden worden, door het almachtige woord der gerechtigheid, dat uit Zijnen mond uitging? dan zegt ons vs. 25, dat het gansche zaad van Israel bedoeld is: "Maar in den Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het gansche zaad van Israel." En als Heyns profetie verstaat en geen Chiliast is, dan zal hij mij toestemmen, dat "de einden der aarde," "alle knie en alle tong" hetzelfde beteekenen als "het gansche zaad Israels," hetzelfde ook als "gansch Israel" in Rom. 11:26, d. w. z., het geestelijk Israel, de uitverkorenen van de einden der aarde. Maar "de einden der aarde" beteekent nooit alle menschen. Zelfs is dit niet waar, ook al verstaat ge vs. 21 alleen van de uitwendige roeping. Het was immers nog acht honderd jaar nadat dit woord door den mond van den profeet Jesaja werd gesproken, dat ook zelfs die uitwendige roeping, voorzoover althans als deze uitgaat door de verkondiging des Evangelies, tot alle einden der aarde kwam. En ook daarna ging ze niet uit tot alle menschen. Er is dus geen enkel opzicht, waarin de uitlegging, die Heyns aan dezen tekst wil geven, opgaat. Zijne verklaring is in elk opzicht mis. Er is geen aanbod; heel het verband is zeer particulier; Heyns is zelf gedwongen om *alle* knie en *alle* tong in beperkten zin op te vatten; en zijne verklaring past ook niet op de werkelijkheid. Heyns zal mij dit thans ook wel toe-

stemmen. En, indien hij van mij raad wil aannemen, ernstige raad, dan zou ik hem in de eerste plaats willen raden, om toch niet alles van één tekst te laten afhangen; maar indien hij dat toch wil, dien éenen tekst niet zoo oppervlakkig te behandelen. Het geldt immers de kennis, die de gemeente Gods zal hebben van de Schrift, nietwaar?

Het tweede element in de redeneering van Heyns wil hij vooral bewijzen met Ezech. 33:11. Dit tweede element, dat bewezen moet worden is, dat God de zaligheid van alle menschen wil, zonder uitzondering. Ook hier zullen we Heyns zelf laten spreken:

“Dat andere is hetgeen waarmee wij het vorige artikel eindigden, namelijk dat, ofschoon God Zijn besluiten van verkiezing en verwerping onveranderlijk uitvoert, Hij toch de God is en blijft die, gelijk Hij in Zijn woord uitdrukkelijk en herhaaldelijk verklaart, niet het verderf maar het heil van al Zijn schepselen wil.

“Zulk een verklaring hebben wij wel bij uitnemendheid in Ezech. 33:11, ‘Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo Ik lust heb in den dood des goddeloozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwe booze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israels?’

“Deze verklaring is uitdrukkelijk gericht tot *goddeloozen*, aan goddeloozen betuigende dat God geen lust heeft in hun dood maar in hun leven in den weg van

bekeering. Zij is een met een plechtigen eed bezworen verklaring; en zij is een verklaring waarin de grond ligt voor een ernstige vermaning en een treffende vraag.

“Ongetwijfeld wordt dat woord *goddelooze* door den Heere met opzet gebruikt. Een goddelooze is een mensch die goddeloos leeft, die zich om Gods geboden niet bekommert en in een weg van ongerechtigheid wandelt, die zelfs bij de menschen als een goddelooze bekend is en door hen als een goddelooze beschouwd wordt. Indien de Heere in den dood zelfs van zulk een goddelooze geen lust heeft, dan is het zeker dat Hij in den dood van eenig mensch geen lust heeft. Zijn dood, die naar het rechtvaardig oordeel Gods hem gewisselijk treffen zal indien hij zich niet bekeert, is den Heere geen zaak waarin Hij lust heeft, niet iets dat Hij begeert, dat voor Hem een genieting is. Dat te verklaren is te verklaren dat er in het harte Gods liefde woont tot den goddelooze, zondaarsliefde, liefde die voor haar voorwerpen niet het kwade maar het goede begeert en zoekt. Indien er in dezen tekst alleen stond, dat God daarin lust heeft, dat de goddelooze zich bekeere en leve, dan zouden wij nog kunnen denken dat toch de goddelooze, zoolang hij zich niet bekeert, zoolang hij een goddelooze is, het voorwerp is van Gods onverdeelden toorn en afkeer; maar met de woorden dat Hij geen lust heeft in hun dood wordt uitgesproken dat dit niet zoo is, dat bij God liefde tot den goddelooze niet uitgesloten is, maar dat er bij Hem een liefde tot den goddelooze is die zich zoozeer

gelden doet, dat Hij in den dood des goddeloozen geen lust heeft. Nog eens, dat is zondaarsliefde.

* * * * *

“Wanneer men echter meent dat het Evangelie niet voor allen tot wie het komt, maar alleen voor de uitverkorenen een welmeenend aanbod van genade en zaligheid kan zijn, dan zou deze tekst aldus gelezen moeten worden: ‘Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere Heere, zoo Ik lust heb in den dood des uitverkoren goddeloozen, maar daarin heb Ik lust, dat de uitverkoren goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve. Bekeert u, van uwe booze wegen, o uitverkorenen van het huis Israels, want waarom zoudt gij sterven?’ Kan dat? Heeft zulk een lezing een goede zin? Past zij in het verband van den tekst? Of doet zulk een lezing den tekst geweld aan?”

En dan gaat Heyns voort om duidelijk te maken, dat de poging om hier “uitverkoren goddeloozen” te lezen, den tekst geweld aandoet.

Om nu maar bij het laatste te beginnen, wij kunnen zeker met den professor instemmen, als hij zegt, dat wij den tekst geweld zouden aandoen, indien we zouden lezen: “zoo Ik lust heb in den dood des uitverkoren goddeloozen, maar daarin heb Ik lust, dat de uitverkoren zondaar zich bekeere en leve. Bekeert u, o uitverkoren zondaar!” Ik geloof niet, dat Heyns ooit van zulk eene lezing gehoord heeft. Hij toont juist door dit te schrijven, dat hij noch den tekst, noch de verkla-

ring van zijn tegenstanders recht begrijpt. Althans wil ik niet gelooven, dat hij over deze dingen niet in allen ernst schrijft. En zoo maakt hij hier een stroopop, om er dan in de volgende paragraaf met allen ernst op te mikken. Zeker, indien er iemand zou worden gevonden, die aldus den tekst zou lezen, hij zou niet slechts den tekst geweld aandoen, maar ook heel den tekst van zijn kracht berooven. En dat niet, omdat er in dezen tekst ook maar eenigen troost zou liggen voor den verworpene (den zondaar, die zich niet bekeert), nog veel minder, omdat de tekst zou leeren, dat God den verworpene (den zondaar, die zich niet bekeert) zou liefhebben; ook niet omdat er hier een welgemeend aanbod van genade zou zijn voor den verworpen goddelooze (den zondaar, die zich niet bekeert), want deze zou zelfs den tekst nooit zoo kunnen opvatten; maar om de eenvoudige reden, dat het oogpunt van den tekst niet is dat van Gods souvereine predestinatie, noch van verkiezing, noch van verwerping. Het oogpunt is *ethisch*. De vraag is: hoe zullen wij toch leven, als wij in onze zonden verkwijnen? Is er hoop voor den zondaar bij God? Daarom is het antwoord: Zeer zeker, in den weg van bekeering. De zondaar zal smaken, dat God barmhartig en goeder-tieren is, dat Hij menigvuldiglijk vergeeft, *zoo hij zich bekeert*. Het oogpunt is dus door en door *ethisch*. Wel is de zondaar, die zich bekeert, de uitverkorene; en wel is de zondaar, die zich niet bekeert, de verworpene; maar toch zoudt ge den tekst geweld aandoen indien ge de termen der predestinatie hier in de plaats zoudt

schuiven van *goddelooze* en *bekeerde*. De goddelijke *eisch* tot bekeering komt immers niet tot de uitverkorenen alleen, maar ook tot de verworpenen, en komt niet tot verkorenen en verworpenen *qua talis*, dat is, beschouwd als gepredestineerden, maar als redelijk-zedelijke schepselen. En zoo beschouwd, dan blijft het immers eeuwig waar, dat de weg des levens voor den zondaar de weg der bekeering is. Heyns zal dit ook wel kunnen zien. Wij lezen den tekst niet, zooals Heyns het voorstelt.

In de tweede plaats, zal het ook niet moeilijk zijn voor professor Heyns om in te zien, dat er in dezen tekst niet alleen geen algemeen, welgemeend aanbod ligt, maar zelfs in *het geheel geen aanbod*. Heyns zegt dit wel, maar hij zal dit nooit duidelijk kunnen maken. Als ge den tekst nauwkeurig in al zijn deelen ontleedt, dan hebt ge het volgende: a. God zegt iets van Zich-zelfen. Hij zegt, dat Hij geen lust heeft in den dood der goddeloozen; dat Hij wel lust heeft in zijn bekeering en leven. b. God bezweert hetgeen Hij van Zich-zelfen zegt met een eed: zoo waarachtig als Ik leef! c. Op grond van dezen eed, waarin God te kennen gaf, wat Hem behaagt, komt Hij tot het huis Israels met den eisch en de roeping tot bekeering. Indien God toch behagen heeft in de bekeering en het leven van goddeloozen, waarom zouden ze dan toch sterven? Immers, alleen omdat ze God haten en den weg der goddeloosheid liefhebben! Er is dus hoegenaamd geen aanbod in dezen tekst. Ook al zou het waar zijn, dat we den tekst mogen lezen: "Ik heb geen lust in den dood van

een enkele goddelooze," dan zou Heyns nog niets vorderen met eenig bewijs voor zijn voorstelling van een algemeen aanbod. Ook dit zal de professor zelf wel inzien.

In de derde plaats geloof ik ook, dat het mij niet moeilijk zal vallen om Heyns te overtuigen, dat hier ook geen element van *algemeene zondaarsliefde* in den tekst ligt. Indien men in de Christelijke Gereformeerde Kerken niet reeds lang aan zulke termen gewoon was geraakt, zou men toch de handen van ontzetting ineen slaan, als men van een professor aan de Theologische School las, dat hij geloofde in een *algemeene zondaarsliefde*. Eilieve, wat is toch het onderscheid tusschen een *algemeene zondaarsliefde* en *algemeene zaligmakende genade*? Ieder zal toestemmen, dat hier geen onderscheid is. Heyns zelf kan geen onderscheid zien. En wat is nu het verschil tusschen deze voorstelling en die, welke onze vaders op de Dordtsche Synode veroordeeld hebben als on-Schriftuurlijk en on-Gereformeerd? Er is geen verschil. En toch, deze *algemeene zondaarsliefde* verkondigt Heyns in bovenaangehaalde paragrafen zonder schroom. God wil het heil van al Zijn schepselen, schrijft de professor; dat is hier dus van alle menschen. Daarom mag *goddeloozen* in Ezech. 33:11 niet worden beperkt. God heeft alle goddeloozen lief, met de begeerte om hen te redden, met een groote *zondaarsliefde*. En dat bezweert Hij hier met een eed! En als Heyns dit alles maar schrijft, dan schijnt er niemand te wezen, wien de haren te berge rijzen, dan

is er althans niemand meer in de Christelijke Gereformeerde Kerken, die naar de pen grijpt! Hoe is het goud verdonkerd! En toch valt het niet moeilijk om zelfs Heyns te overtuigen, dat de tekst in Ezech. 33:11 dit juist niet leert, zoo weinig leert, dat geen goddelooze zelfs dien indruk uit den tekst kon ontvangen. Ik zal nu niet spreken van "uitverkoren" en "verworpen" goddeloozen, zooals Heyns meent, dat ik zou moeten doen, om een algemeen aanbod te ontkennen. Dit is niet het oogpunt van den tekst, zooals we reeds opmerkten. Maar wel zal ik het onderscheid maken tusschen "goddeloozen, die zich bekeeren" en "goddeloozen, die zich niet bekeeren." Dit onderscheid is heel duidelijk op den tekst zelf gegrond. En dan maak ik mij sterk, dat ook Heyns niet den moed bezit, om den tekst zoo te lezen: "Ik heb geen lust in den dood des goddeloozen, of hij zich bekeert of niet." In de eerste plaats zou dit geheel en al strijden tegen de Heilige Schrift. Om Zijns Naams wil heeft God metterdaad een heilig behagen, niet daarin, dat de goddelooze zich niet bekeert, want dat mishaaft Hem; maar wel daarin, dat Hij den goddelooze, die zich niet bekeert, in het eeuwig verderf werpt. God zal zelfs om zijn verderf lachen. Om dit te bewijzen zou ik honderd teksten voor het grijpen hebben, maar ik ga van de veronderstelling uit, dat Heyns ze even goed kent als ik. In de tweede plaats houdt zulk een verklaring geen rekening met het tweede gedeelte van den tekst. Het gaat eenvoudig niet aan, om *goddeloozen* in het eerste gedeelte te doen slaan op *alle* goddeloozen zonder onderscheid.

Zulk eene verklaring doet ook geweld aan den tekst. Want immers, in het eerste gedeelte zegt de Heere, waarin Hij *geen* lust heeft; in het tweede gedeelte zegt Hij, waarin Hij *wel* lust heeft. We hebben het dus te doen met eene tegenstelling. Nu zegt de Heere in het tweede gedeelte, dat Hij lust heeft daarin, dat de goddelooze zich *bekeere* en *leve*. Hij heeft dus lust in het leven van den goddelooze, *alleen*, indien hij zich bekeert. Bekeering en leven zijn onafscheidelijk aan elkander verbonden. Maar daaruit volgt dan ook, dat de goddeloozen, die zich niet bekeeren, in het eerste gedeelte buitengesloten zijn. Zoodat we den tekst ongetwijfeld zoo moeten lezen: Ik heb geen lust daarin, dat de goddelooze zich niet bekeert en sterft, maar daarin, dat hij zich bekeert en leeft. Wie zich niet bekeert wordt zeker door God gedood met den eeuwigen dood, en in den dood als straf op de zonde heeft God zeker lust, want hij is eene betooning van Zijne gerechtigheid. Maar wie zich bekeert zal leven, *niet omdat hij zich bekeert*, want dat zou hem nooit het leven kunnen verdienen, noch zijn vroegere zonden uitdelgen; maar omdat God geen lust heeft in den dood des goddeloozen, die zich bekeert, maar in eeuwige ontferming zijne ongerechtigheden heeft uitgedelgd! En zoo zal Heyns mij toestemmen moeten, dat er juist geen algemeene zondaarsliefde in den tekst ligt, maar juist eene liefde tot den zondaar, die zich bekeert.

En zoo zal ten slotte Heyns mij ook moeten toestemmen, dat, ofschoon hier niet wordt gesproken over verkorenen en verworpenen als zoodanig, de tekst naar

zijn inhoud toch zoo duidelijk particulier is, dat er hoe- genaamd geen mogelijkheid is, dat de verworpen goddelooze den indruk zou kunnen krijgen, dat God hem hier iets belooft of aanbiedt. Hij heeft hier part noch deel aan. Want immers, hij bekeert zich juist nooit. Aan den anderen kant is de tekst, ook krachtens zijn verband, juist bedoeld als rijke troost voor Gods uitverkoren volk. Want zij zijn toch de goddeloozen, die zich wel bekeeren. En Heyns zal mij toestemmen, dat die bekeering een gave Gods is, een gave van Zijne genade, door Zijn Geest en Woord. De professor zal mij ook toestemmen, dat God die gave der bekeering schenkt aan wie Hij wil en dat Hij ze alleen uit loutere, souvereine genade schenkt aan Zijne uitverkorenen. En als dan die uitverkorenen, die goddeloozen, die zich bekeeren, het zich niet kunnen begrijpen, dat ze zelfs in den weg der bekeering het leven zullen ontvangen, — immers delgt die bekeering hun schuld niet uit en geeft bekeering geen recht op leven, — dan zweert God bij Zichzelven, dat Hij geen lust heeft aan den dood des goddeloozen, maar daarin, dat ze in den weg der bekeering het leven zouden ontvangen. Bekeert u, bekeert u dan, o huis Israels, (God spreekt hier immers ook tot de Kerk) want waarom zoudt *gij* sterven? Had Ik Mij niet in eeuwige ontferming over u ontfermd, dan zoudt gij in uwe zonden moeten sterven; dan zou ook geen bekeering baten, noch ook een weg ter bekeering open zijn. Doch thans is het anders. Er is geen reden, dat gij zoudt sterven. Bekeert u dan tot Mij en leef!